

مجله

دارنده مجله: سید فخرالدین برقی
مدیر مسئول: سید یحیی برقی
جای اداره: قم تیمچه بزرگ

بهار ایران

۱۲ شماره - ۷۵ ریال - ۶ شماره - ۴۰ ریال

تک شماره - ۶۵ ریال

بهاه درخارج ایران ۲ شماره - ۹۰ ریال

اداره در حکم و اصلاح مقالات وارده آزاد است مقالات وارده

کتابخانه آنلاین «مراجوع نخواهد شد»

چاپخانه حکمت

۱۳۳۹

مجموعه

حکام

Good Year

تأسیس ۱۳۳۲

در این شماره :

ماه مبارک ذیحجه - مؤتمر اسلامی - کار در اسلام
 قربانی - معجزه - اسلام و علم - مجازات - فلسفه احکام
 کتابخانه مسجد اعظم - دانشجویان - غدیریه

همکاران این شماره :

کتابخانه آنلاین «طالقانی و زمانه ما»

آقای سید محمد حسین طباطبائی

» سید محمود طالقانی

» مهندس بازرگان

» سیدهادی خسروشاهی

» طیبی شبستری

» حیدرعلی قلمداران

دوره چهارم

شماره ۲

خرداد ۱۳۳۹

ذیحجه ۱۳۷۹



بقلم جناب آقای طالقانی

کواکبی و مؤثر اسلامی

(۲)

چون مرحوم سید عبدالرحمان کواکبی از میان مردان متفکر و پیشروان قرن اخیر عالم اسلام است و دارای آثار با ارزشی می باشد ، و فکر و نقشه تشکیل کنگره های عمومی اسلامی از وی است مناسب است اجمالی از تاریخ زندگی و آثارش برای برادران مسلمان و اندیشنده ایرانی ذکر شود .

(در سال گذشته بمناسبت پنجاهمین سال گذشت او در سوریا و مصر بیاد بودش مجالسی برپا بود و تمبرهائی حامل صورتش و کتابهائی از سیرتش منتشر گردید).

مرحوم کواکبی مانند سید جمال الدین ایرانی الاصل بود ، جدا و سید ابراهیم از سادات اردبیل بود که بحلب هجرت نمود ، در سال ۱۲۷۱ هجری در میان خاندانی از علم و فضیلت متولد شد ؛ پدرش سید احمد بهاء الدین از مدرسین بنام جامع اموی و مدرسه کواکبیه بوده است ، پس از آنکه مادرش - عقیفه دختر مسعود آل نقیب مفتی - وفات یافت ، خاله اش - صفیه - که از زنان عالمه و ادیبه اسلامی بود ویرا سرپرستی نمود و بذره های پاکی از فضیلت و تقوی در زمینه فکرش کشت کرد ، آنگاه او را بپدرش بر گرداند ، لغات فارسی و ترکی را میدانست و در ادب عربی توانا بود ، علوم اسلامی و فلسفی و تاریخی را فرا گرفت و در علوم اجتماعی و علل ترقی و انحطاط امم بسی دقیق گردید ، در اثر این تربیت خانوادگی و توسعه فکری و اطلاع از احوال معارف شرق و غرب نظرش وسیع و همتش بلند و اخلاقش برومند گردید ، چنانکه اهل حلب او را «ابا الضعفاء» میخواندند ، و ملجأ و پناه اهل فضل و حاجتمندان گردید ،

هر قدر در برابر مردم و اهل فضل متواضع بود در برابر سرکشها متکبر بود، با مردم باندازه عقولشان سخن میگفت.

کواکبی نخست متوجه شد که علت عقب ماندگی مسلمانان اختلال وضع اقتصادی است بدینجهت بکارهای عمرانی و زراعی مانند امتداد خط آهن و احیاء زمینهای موات و تأسیس بنادر در اطراف حلب پرداخت، تا اندازه ای در کار خود موفق گردید، ولی در همه نقشه های اصلاحی خود با کار شکستی عمال و مأمورین استبداد عبدالحمید رو برو میگردد (که هر يك از اینها در محیط خود طبعاً فرد مستبدی هستند). بدین جهت فکر خود را متوجه بیداری مسلمانان و برانگیختن قوای فرسوده آنها نمود و بازبان و قلم وارد معرکه جنگ با استبداد شد، چندی سردبیر مجله (الفرات) بود و مجله ای هم بنام (الشهباء) در سال ۱۲۹۳ هجری - منتشر کرد که دولت پس از انتشار شماره امتیاز آنرا ملغی ساخت، پس از آن مجله ای بنام (الاعتدال) بدولت ترکی و عربی منتشر کرد که عمر آنهم کوتاه بود.

چندی هم تمندی بعضی از وظایف علمی و قضائی گردید، و در هر يك از این شئون اصلاحاتی نمود ولی در هر قدمی که برمیداشت و هر رشته ای را که بدست می گرفت عمال حکومت در کمینش بودند و هر چه بیشتر محدودش می ساختند و از کارها برکنارش مینمودند مقاومتش بیشتر و زبان حق گویش بازتر و نور فکرش درخشانتر و تازیانه اش بر پشت مستبدها شدیدتر میگردد هیچگونه تطمیع یا تهدید در برابر آن وظیفه مقدسی که داشت از پایش در نمی آورد و پیوسته خانه اش کعبه آزادگان و حقوق طالبان و جویندگان حل مشکلات بود.

کواکبی علاوه بر شغل های مهم، منصب «نقیب السادات» را داشت، پس از مدتی که در وطن خود بمطالعه و تجربه سرگرم بود برای مطالعه احوالات و وضع مسلمانان و تحقیق دادن افکار بلندش که بیشتر متوجه درهم شکستن بندهای استبداد و آزاد ساختن و حرکت دادن جهان اسلام بود چاره ندید جز آنکه از خانه و وطن و شغل های که داشت چشم پوشد و بمسافرت در سرزمین های اسلامی پردازد، و اندیشه ها و افکار یکه در سر

دارد بسرزمینهای آماده تر و دورتر از محیطهای ارباب و قدرت نفوذ استبداد منتقل نماید؛ نخست برای اغفال مأمورین حکومت عبدالحمیدی بنام منصب قضاوت شرعی با فرزندش بسوی مصر کوچ نمود و از آنجا بگردش و مطالعه کشورهای آسیای غربی و آفریقا پرداخت، چندی در بیابانهای جزیره العرب سیاحت نمود و روزها و شب هائیرا بالای کوهان شتر گذراند و از نزدیک با قبائل و سران عرب آشنا شد و بوادی دهناء و اطراف یمن آثار تاریخی و شئون اجتماعی را مطالعه مینمود؛ از آنجا بسرزمین هند و شرق آفریقا رهسپار شد سپس بمصر برگشت تا از آنجا بسرزمینهای مغرب رود ولی پس از چندی که در مصر برای بهره برداری از افکار و مطالعاتش توقف نمود اجل دامنگیرش شد.

در این سفر مانند طبیب حاذق و مهندس بینا بیماریهای روحی و اوضاع اجتماعی و اقتصادی و منابع زمینی مسلمانان را بررسی نمود و نتایج فکری بسیاری اندوخت و سلاح خود را برای جهاد مقدسی که در پیش داشت آماده تر نمود تا با قدرت فکری نیرومندتری بر سنگرهای ظلم و استبداد بتازد.

پس از این کواکبی بی پرده بادستگاه استبداد عثمانی اعلان جنگ داد و خود را سپر بی پناهان و مظلومین نمود و آشکارا اعلان نمود که: «دستگاههای استبداد از مشتی مردم فرورماید و پست برپای می شود که با ترس و تقرب بدرگاه مستبد بزرگ و پرونده سازی و جاسوسی و خدمت بشهوات پشتیبانی می شوند و از خون و سرمایه های عمومی مال می اندوزند و حکومت استبداد خود کامی و قانون شکنی اش از مستبد بزرگ تا پاسبان و فراش و رفقگر ظاهر می شود».

در حلب برای نتیجه آنکه بروی ستمگران مکتب مخصوصی تشکیل داد و جمعی از مردمان با شخصیت و وکلای دادگستری را با خود همفکر نمود تا از بیچارگان و مظلومین حمایت نمایند، مردم را بر والی حلب (عارف پاشا) که مردی ستم پیشه بود برانگیختند و بشکایت از او بباب عالی وادار نمود ولی هم برای درهم شکستن قدرت معنوی کواکبی بدسیسه و پرونده سازی پرداخت و با ساختن اوراقی کواکبی را

بخیانت و همدستی با بیگانگان مهم نمود تا بدرون زندانهای تاریکش کشاند ، چون کواکبی پایان محاکمه رامیدانست بمحاکمه تن نداد پس از کوششهاییکه دوستانش کردند محاکمه را بمحکمه بیروت بردند و در آنجا تبرئه شد .
 پس از چندی باز عمال حکومت دسیسه نمودند و کسی را واداشتند بسوی (جمیل باشا) والی گلروله پرت کرد در اثر آن کواکبی و جمعی از دوستانش را بزندان بردند پس از آنکه مدتی باز در زندان گذرانند در محکمه تبرئه شد .

کتابخانه مجله

- ۱ - کتاب ستاره های دانش : تألیف آقای علی مشکینی نجفی که از محصلین علوم دینییه قم هستند این کتاب دارای ۳۴۳ داستان و لغز و لطیفه و حکایات علمی ، تاریخی ، فکاهی ، اجتماعی و بقطع ۵ صفحه ای و ۱۹۲ صفحه و قیمت ۴۵ ریال با کاغذ اعلی و جلد شمیم میباشد .
- ۲ - سالنامه گلستان (سال ششم) که بمدیریت آقای محمد هادی جواهری در تهران منتشر گردیده این سالنامه با ۶۹ مطلب گوناگون و جلد شمیم و کاغذ گاهی بقطع پنج صفحه ای و قیمت ۶۰ ریال میباشد .
- ۳ - اولین نشریه انجمن ادبی صبا - کاشان که در آن نام جمعی از شعراء و ادبای کاشان و تاریخ تشکیل آن انجمن و غزلیاتی چند از شعرای معاصر می باشد .
 موفقیت استاد و دوست ارجمند خود آقای امیرزا حسینعلی منشی را که انجمن مزبور زیر نظر ادیبانه ایشان اداره میشود و سایر افراد آن انجمن را از خداوند متعال خواهانیم